

EK klimata un enerģētikas politikas satvara priekšlikuma ietekmes sākotnējais novērtējums

LVAEI pētnieku grupa:

Andris Miglavs – grupas vadītājs-koordinators

Alberts Auziņš, Dr.oec.

Agnese Krieviņa, Dr.oec.

2014/10/27

Politiskie kopsecinājumi (5)

- SEG emisiju samazināšanas uzdevums 2030. gadam lauksaimniecībai pat attiecībā pret 2012. gada līmeni **par katru 1% punktu samazinājuma būtībā nozīmē:**
  - lauksaimniecības **izlaides samazināšanu** par ~10,5 milj. EUR
  - lauksaimniecībā radītās **pievienotās vērtības samazināšanu** par ~2,5 milj. EUR;
  - **nodarbinātības samazināšanu** par 0,6 tūkstošiem pilna laika strādājošo cilvēku.
  - produktīvi izmantotas LIZ platības samazinājumu par 12 tūkst. ha.

Konteksts

■ Globāli:

- 2015.gada novembrī Parīzes klimata sammitā ir jāpieņem globāla un juridiski saistoša vienošanās par klimata pārmaiņu ierobežošanu laikposmam pēc 2020.gada (jeb *post Kyoto protocol*);
- Ne vēlāk kā 2015.gada 1.ceturksnī pusēm, tai skaitā, ES, ir jāiesniedz savi solījumi attiecībā uz klimata pārmaiņu ierobežošanas pasākumiem (emisiju ierobežošanas mērķis).

“Rompeja” definētie ES mērķi

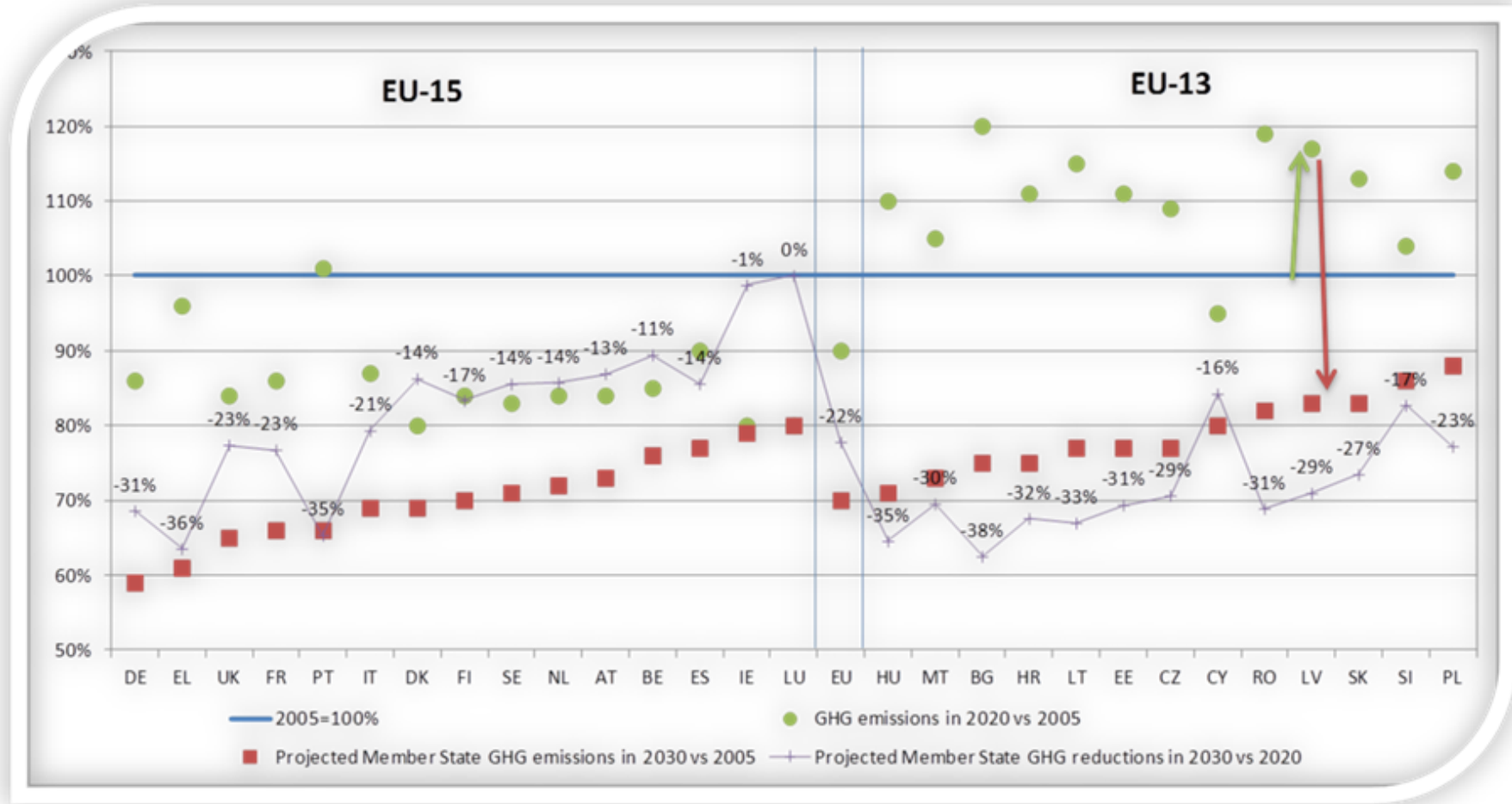

- **40% SEG mērķis:** siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas ES kopā jāsamazina par 40% (pret 1990.g.), t.sk.:
  - ES Emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ES ETS) darbību emisijas ir jāsamazina **par 43%** no 2005.g. apjoma;
  - ES ETS neiekļauto darbību (**ne-ETS**) SEG emisijas ir jāsamazina **par 30%** no 2005.gada apjoma.

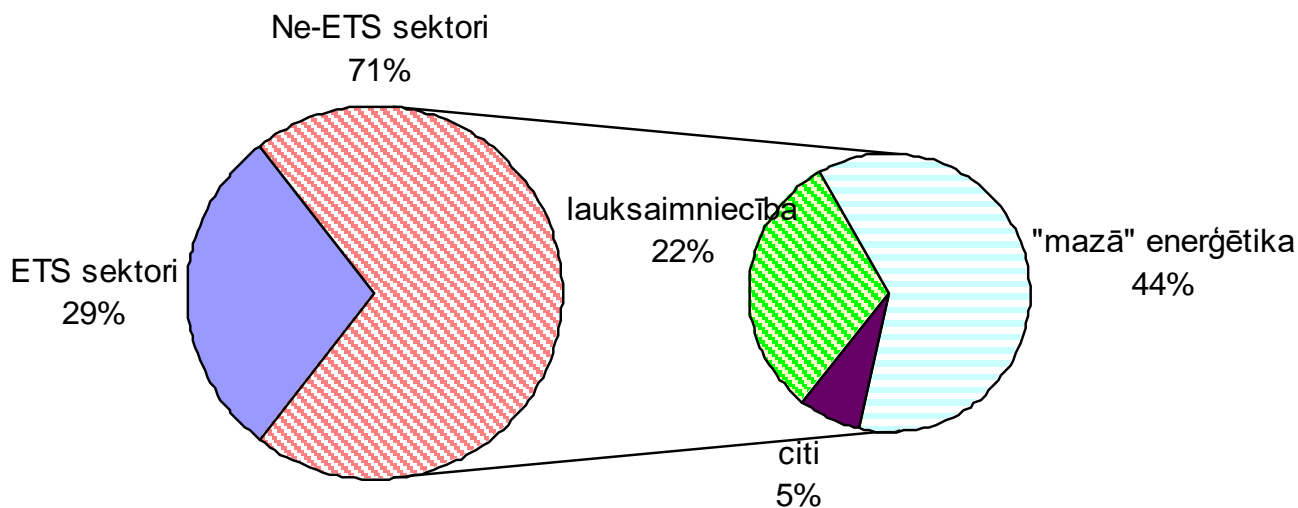
2020. un 2030. g. ne- ETS Mērķu salīdzinājums ar 2005. gada līmeni un 2020.gada mērķi

Sarkanie punkti – 2030. g projektētais mērķis, zaļie punkti – 2020. definētais mērķis

Avots. Jānis Reķis. SEG emisijas Latvijā un Atsauces scenārija izstrādāšana. Pētījuma prezentācija VARAM 20/08/2014

Lauksaimniecības izcelsmes SEG emisiju daļa kopējā un ne-ETS sektoru emisiju apjomā 2012. gadā

Darba hipotēze un mērķis

■ Hipotēze

- Attiecinot SEG emisijas samazinājuma mērķi nepārdalīti starp valstīm uz Latviju kopumā un nepārdalīti starp nozarēm arī Latvijas iekšienē, **uz lauksaimniecību tiek radīts potenciālas recesijas spiediens, kas tālāk negatīvi ietekmē visas LV teritorijas sociālekonomisko attīstību.**

■ Mērķis

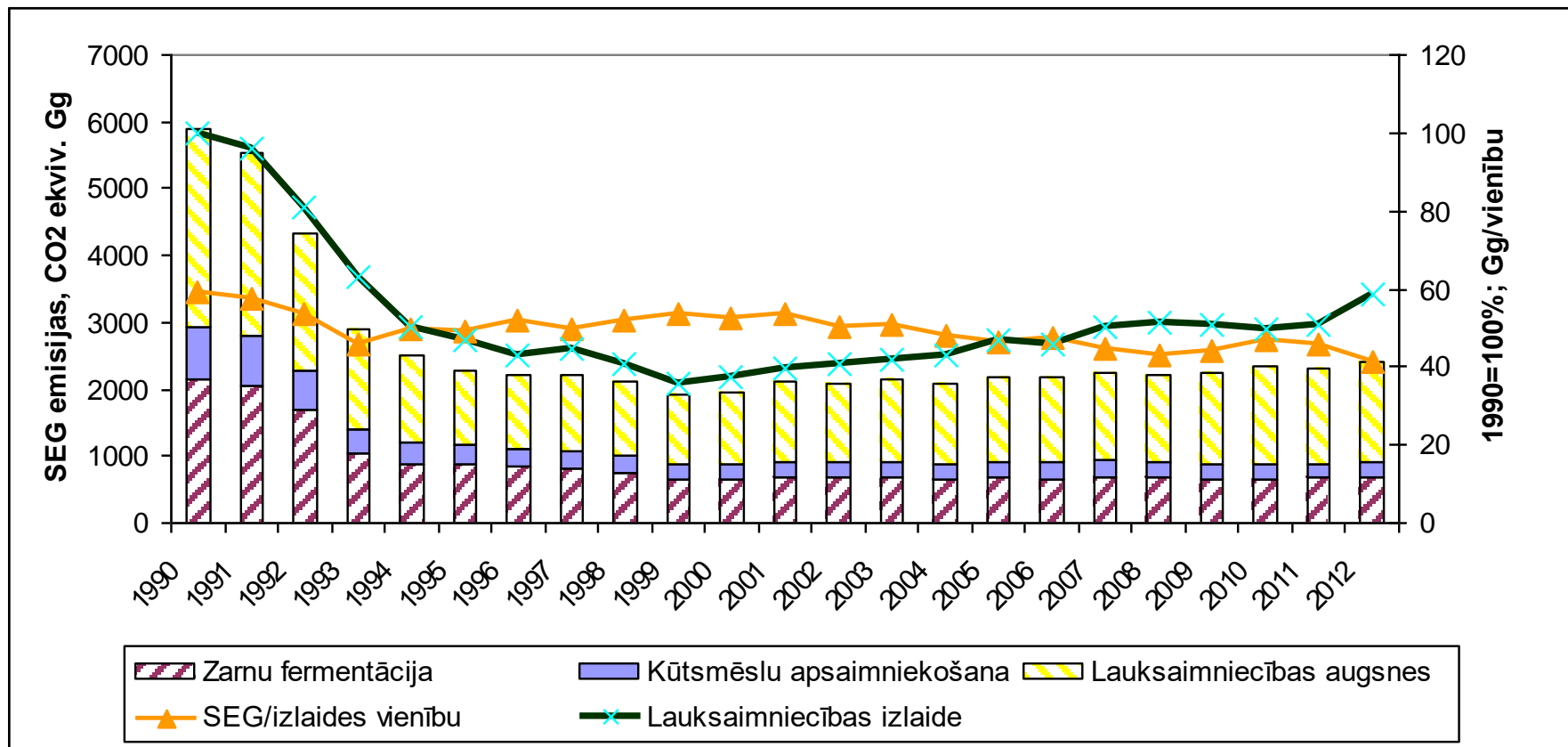
- **sagatavot profesionālu EK klimata un enerģētikas politikas satvara priekšlikuma sākotnējās ietekmes novērtējumu**, ietverot analīzi par dažādiem iespējamiem emisiju samazinājuma scenārijiem un dažādām lauksaimniecības nozarēm (darbībām).

■ Novitāte

- prognozēti
  - produkcijas izlaide kā funkcija no SEGE
  - PV un nodarbinātie visā ķēdē kā funkcija no izlaides

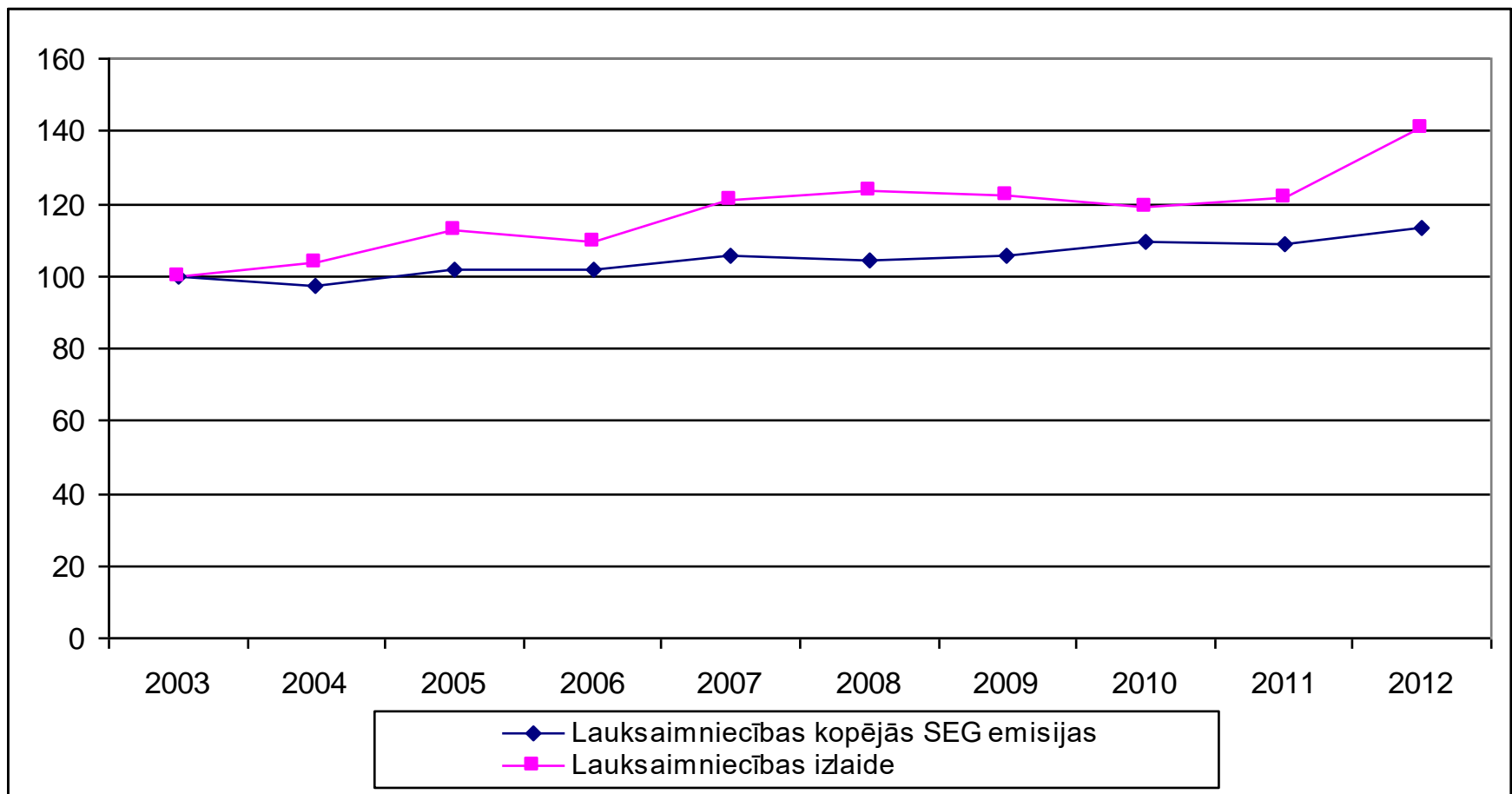

Lauksaimniecības izlaides (1990=100%) un SEG emisiju (tūkst. t CO2) lauksaimniecībā pārmaiņas, 1990.-2012. gados

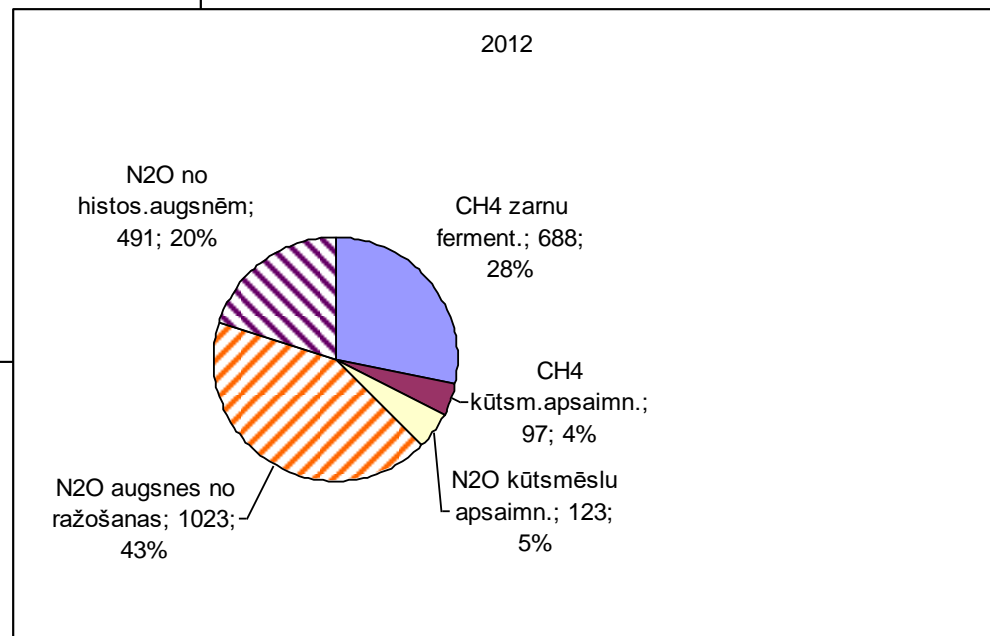
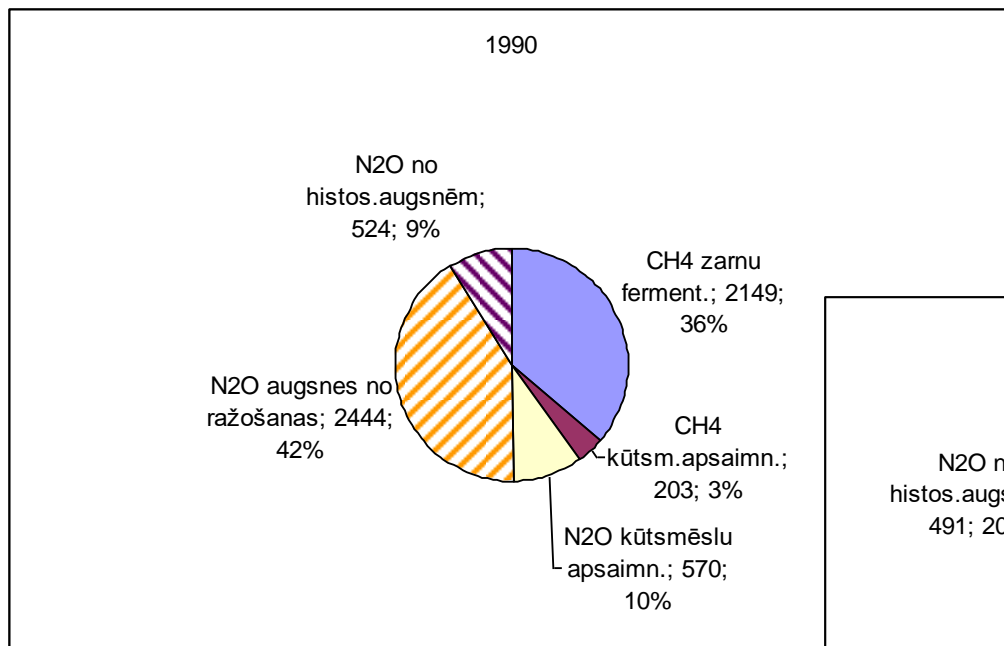

Lauksaimniecības izlaides (2003=100%) un SEG emisiju (2003=100%) lauksaimniecībā pārmaiņas, 2003.-2012. gados

LSEGE struktūras pārmaiņas 1990. gadā un 2012. gadā - tūkst. t CO2 ekvivalentā un % no kopējā emisiju apjoma

Lauksaimniecības izlaides prognozes,

ziņotas EK 2013.gadā

Lauksaimniecības prognozes	2012	2020	2030
<u>Lopkopība</u>			
Dairy cattle (kopizslaukums, tūkst. t)	830.5	1 235.0	1 760.0
Skaitis, tūkst. gab.	164	190	220
Vidējais izslaukums, kg	5 064	6 500	8 000
Non-Dairy cattle	228	290	390
Skaitis, tūkst. gab.	228	290	390
Produktivitātes koef. (2012=1)	1.000	1.000	1.000
Sheep	83	150	230
Skaitis, tūkst. gab.	83	150	230
Produktivitātes koef. (2012=1)	1.000	1.000	1.000
Goats	13	17	21
Skaitis, tūkst. gab.	13	17	21
Produktivitātes koef. (2012=1)	1.000	1.000	1.000
Horses	11	11	12
Skaitis, tūkst. gab.	11	11	12
Produktivitātes koef. (2012=1)	1.000	1.000	1.000
Swine	355	500	690
Skaitis, tūkst. gab.	355.2	500	690
Produktivitātes koef. (2012=1)	1.000	1.000	1.000
Poultry	3 987	5 200	6 100
Skaitis, tūkst. gab.	3987	5200	6100
Produktivitātes koef. (2012=1)	1.000	1.000	1.000

SEG emisiju 2005.-12.gada fakts un “oficiālās” prognozes, tūkst.t CO2

Prognožu aprēķini	SEG Gg/ Izl.,MEUR				2012
	2005	2012	2020	2030	
<i>Lopkopība</i>	906,73	906,71	1 164,14	1 524,83	3,6
Dairy cattle	533,11	511,31	690,84	921,66	4,3
Non-Dairy cattle	263,02	298,30	346,04	435,44	10,2
Sheep	10,22	17,55	30,37	45,54	20,3
Goats	1,47	1,47	1,83	2,26	2,7
Horses	8,75	7,68	6,75	7,00	664,2
Swine	61,87	47,08	64,40	87,52	1,2
Poultry	28,29	23,30	23,92	25,41	0,3
<i>Augkopība</i>	1 269,15	1 513,59	1 977,78	3 100,59	4,9
Mainīgā daļa	768,34	1 022,83	1 487,01	2 609,83	4,1
Pastāvīgā daļa (organisko augšņu apstrāde)	500,82	490,76	490,76	490,76	
Kopā	2 175,88	2 420,30	3 141,92	4 625,42	4,4

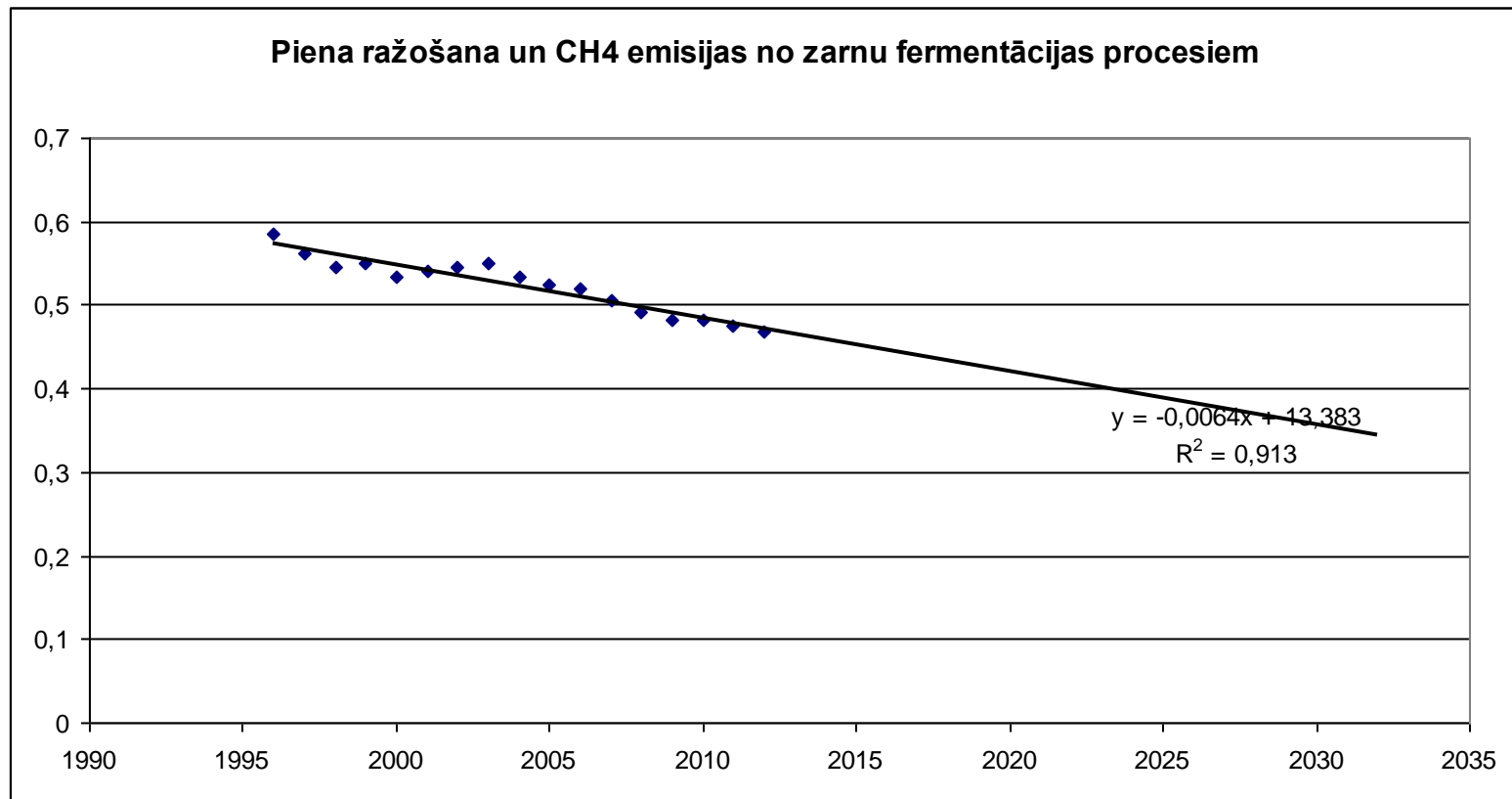

Tas pats - augkopības mainīgās daļas attiecinājums pa produktiem

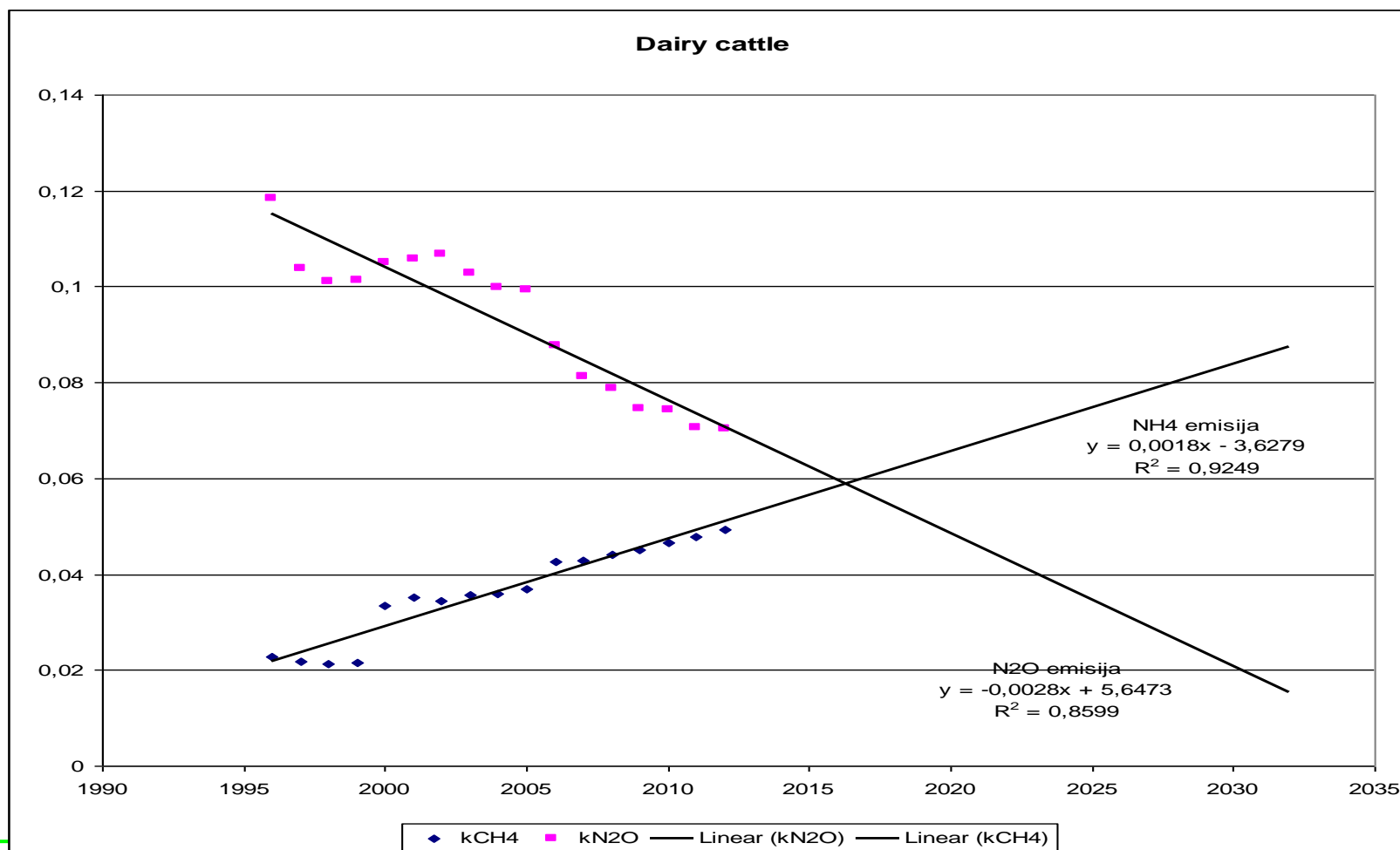
Prognožu aprēķini	SEG Gg/ Izl.,MEUR				
	2005	2012	2020	2030	2012
Augkopība	1 269,15	1 513,59	1 977,78	3 100,59	4,9
Mainīgā daļa	768,34	1 022,83	1 487,01	2 609,83	4,1
Graudaugi	x	737,56	1 021,71	1 885,67	4,9
Kvieši	x	534,57	554,72	1 007,06	3,4
Mieži	x	86,31	246,54	472,06	12,0
Auzas	x	47,56	106,01	188,82	11,1
Rudzi	x	43,12	61,64	132,18	6,7
Tritikāle	x	16,94	31,70	44,06	5,6
Griķi	x	2,78	12,68	31,47	25,5
Vārpaugu mistrs / Vārpaugu un pākšaugu mistrs	x	6,28	8,41	10,02	3,5
Pākšaugi	x	0,00	0,00	0,00	0,0
Kartupeļi	x	11,59	15,28	22,23	0,4
Dārzeni	x	4,77	7,92	12,33	0,2
Tehniskās kultūras	x	212,24	229,86	367,67	2,8
Lopbarības – zaļbarības kultūras (t.sk. sakne)	x	56,67	212,25	321,92	61,1
Lopbarības saknes	x	1,33	0,62	0,74	0,7
Kukurūzas	x	42,46	186,73	271,12	99,6
Pārējās zaļbarības un skābbarības kultūras	x	12,86	24,90	50,05	33,2

Piena ražošanas un CH₄ emisijas no zarnu fermentācijas procesiem 1995.-2012. gados

Piena ražošanas un LSEG emisijas mēsļu apsaimniekošanas procesā 1995.- 2012. gados

Lauksaimniecības izaugsmes saistība ar SEG emisijām

- SEG emisijas rada
  - visa lopkopība
    - Atbilstīgi izlaidei
    - Ievērtējot tehnoloģiskos uzlabojumus
      - *Lopbarības kvalitāte, kūtsmēslu apsaimniekošana*
      - *Pieņemam, ka bāzes prognozes to ievērtējušas (dilstošas īpatnējās SEGE)*
  - Augkopībā organiskās (histosola) augsnes
    - No ražošanas praktiski neatkarīgi, bet ar gadiem samazinās
    - Aprēķinos neievērtēts samazinājums
      - *Bet tā ir samazinājuma ziņošanas rezerve nākotnei*
  - Augkopības aramzemē mainīgā daļa
    - Atbilstīgi aramzemju kultūru izlaidei
      - *Pieņemam, ka bāzes prognozes to ievērtējušas (pieaugošas īpatnējās SEGE?)*
  - Ilggadīgie zālāji
    - Ir SEG neitrāli

LSEGE sasaiste ar lauksaimniecības ražošanas apjomiem

- Dažādas SEGE īpatnējās vērtības attiecībā pret izlaides vērtībām
- Sliktie līderi
  - liellopi
  - kukurūza
  - Aitas
- Labie līderi
  - Cūkas un putni

Scenāriji

- Bāzes scenārijs
  - 2013.gadā ziņotais ražošanas izlaides apjoms un SEG prognozes
- I Scenārijs
  - 2020.g. = +17% no 2005
  - 2030.g. = 2020.g. Līmenis
- II Scenārijs
  - 2030.g. = - 4% no 2005.g. līmeņa
- III Scenārijs
  - 2030.g. = -10% no 2005.g. līmeņa

LSEGE apjomu limiti gadā, Gg CO2

	2005	2012	2020	2030	2020/ 2012=%	2030/ 2012=%	2030/ 2005=%
Bāzes scenārijs	2 176	2 420	3 142	4 625	130	191	213
Sarunu versija - 10%	2 176	2 420	2 546	1 958	105	81	90
Sarunu versija - 4%	2 176	2 420	2 546	2 089	105	86	96
EK pamatiniciatīva - 30%	2 176	2 420	2 546	1 523	105	63	70
Pieticīgais +17%	2 176	2 420	2 546	2 546	105	105	117

SEG emisiju samazinājuma attiecināšanas uz L/s izlaidi metodes

- Proportcionālās attiecināšanas metode -
  - vienmērīgas pārmaiņas pa visām izlaides nozarēm
- Teorētiski – var lietot arī strukturālo pārmaiņu metodi
  - Emisijetilpīgās nozares saglabā 2012.gada līmeni, pārējām ļaujot pieaugt
  - Likvidē emisijetilpīgos sektorus

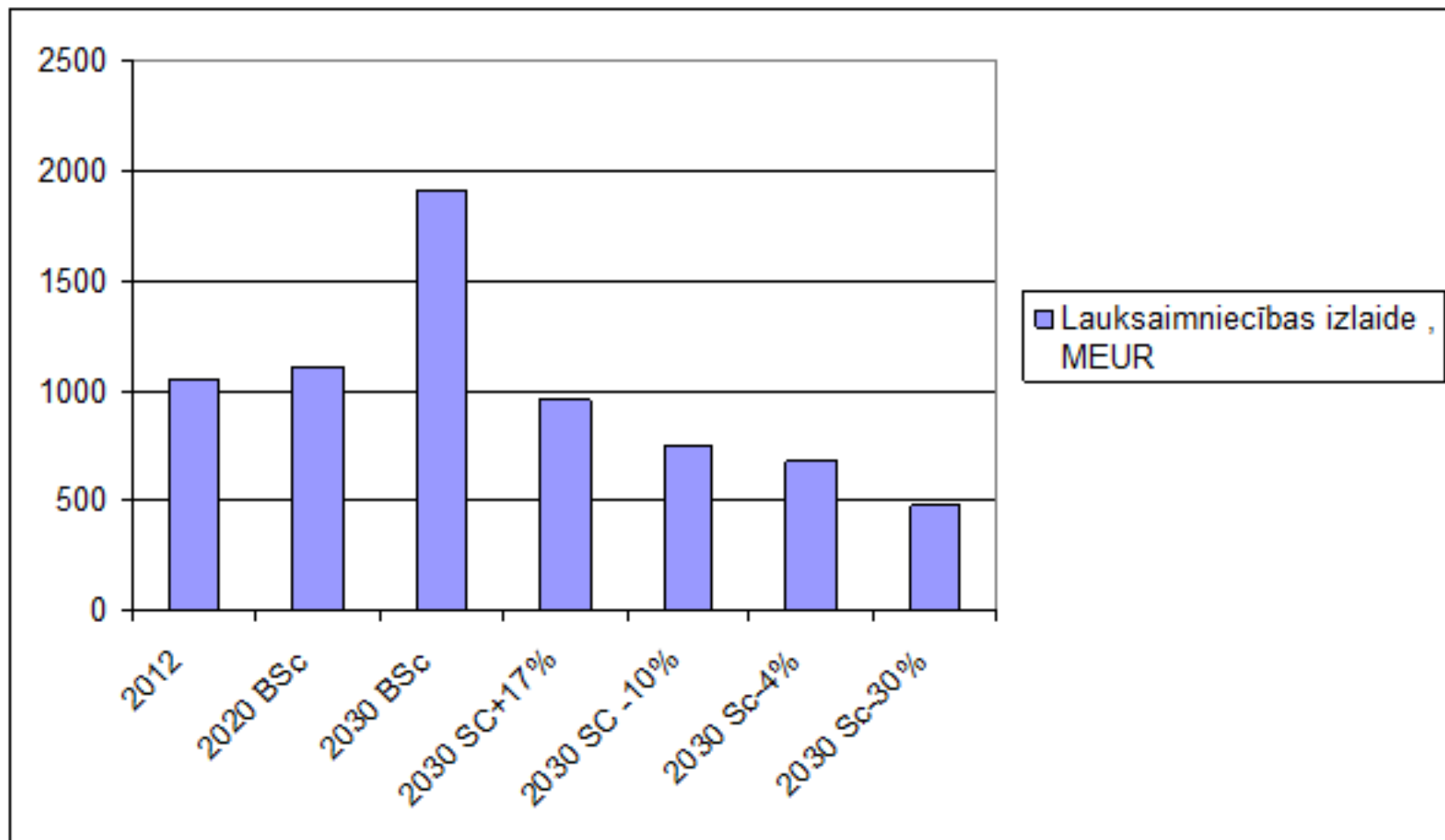
Rezultāti

- Raksturojamie lielumi
  - SEG emisijas
  - Lauksaimniecības izlaide
  - Lauksaimniecības pievienotā vērtība
  - Lauksaimniecībā strādājošie
  - Pārstrādes industrijā strādājošie
  - Apgādes industrijā strādājošie
  - SEG emisiju pārsnieguma cena
- Novērtējums
  - Absolūtās vienības
  - Novirzes no bāzes

Lauksaimniecības izlaide, novērtējums pie dažādiem scenārijiem, MEUR

Lauksaimniecības izlaides vērtība pie dažādiem scenārijiem- MEUR un % pret 2012. gadu

MEUR

	2012	2020	2020	2030	2030	2030	2030	2030
	Fakts	BSc	Visi. Polit. Scen.	BSc	SC +17%	SC-4%	SC-10%	SC-30%
Lopkopība	418	591	458	805	400	311	286	201
Augkopība	634	835	651	1105	552	430	395	280
Lauksaimniecība kopā	1052	1427	1110	1911	952	741	681	481

1.1.1.(1)

% pret 2012.gadu

	2020	2020	2030	2030	2030	2030	2030
	BSc	Visi. Polit. Scen.	BSc	SC +17%	SC-4%	SC-10%	SC-30%
Lopkopība	141	110	193	96	74	68	48
Augkopība	132	103	174	87	68	62	44
Lauksaimniecība kopā	136	105	182	91	70	65	46
<i>Lauksaimniecības izlaides potenciāla izmantošanas pakāpe, %</i>	100	78	100	50	39	36	25

Pievienotā vērtība un nodarbinātie: lauksaimniecība

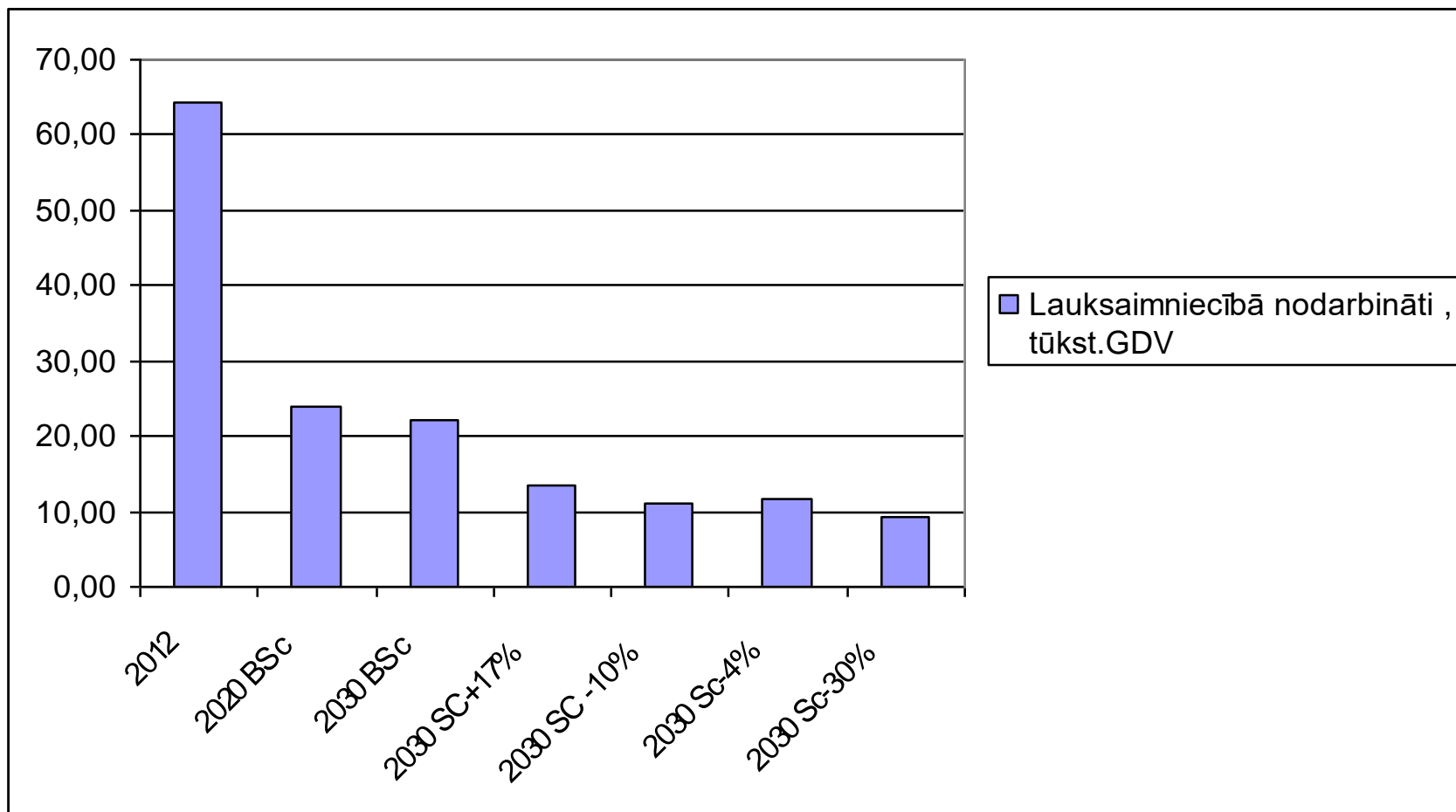
	2012	2020	2020	2030				
	Fakts	BSc	Visi. Polit. Scen.	BSc	SC +17%	SC-4%	SC-10%	SC-30%
Pievienotā vērtība lauksaimniecībā, MEUR	250,35	473,16	397,68	588,3	360,2	295,7	310,0	248,0
PV/1 L/s GDV, KEUR	3,88	19,87	19,87	26,5	26,5	26,5	26,5	26,5
Nodarbināto skaits L/s (tūkst. GDV)	64,45	23,81	20,01	22,2	13,6	11,2	11,7	9,4
L/s nod. samazin. pret bāzes scen. (tūkst. GDV)			-3,80		8,6	11,0	10,5	12,8
L/s nodarbinātie, % pret BSc		100,0	84,0	100,0	61,2	50,3	52,7	42,2

1.1.1.(1)

Lauksaimniecībā nodarbināto skaits, novērtējums pie dažādiem scenārijiem, tūkst. GDV

Ražotā pievienotā vērtība (MEUR) un nodarbinātie (tūkst. GDV) Latvijas lauksaimniecības ražošanu apgādājošajās nozarēs pie dažādiem scenārijiem

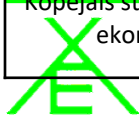
	2012	2020	2020	2030				
	Fakts	BSc	Visi pol.s cen.	BSc	SC +1 7 %	SC- 1 0 %	SC-4%	SC-30%
Lauks. nodrošinošo nozaru PV, MEUR	160,32	190,73	142,39	264,48	118,37	77,10	86,27	46,53
PV uz nodr. nozaru PLC, KEUR	12,10	23,50	23,50	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00
Nodarbināto skaits l/s nodr. nozarēs, (tūkst. GDV)	13,20	9,30	7,20	9,40	4,70	3,30	3,60	2,40
L/s nodr. nozaru nodarbin. skaita samazin. pret bāzes scen.			-2,10		-4,7	-6,1	-5,8	-7,0
L/s nodr. nozaru nodarbinātie, % pret BSc		100,0	77,4	100,0	50,0	35,1	38,3	25,5

Ražotā pievienotā vērtība (MEUR) un nodarbinātie (tūkst. GDV) Latvijas lauksaimniecības produkcijas pārstrādes rūpniecībā pie dažādiem scenārijiem

	2012	2020	2020	2030				
	Fakts	BSc	Visi pol. scen.	BSc	SC +17%	SC-10%	SC-4%	SC-30%
Pārtikas rūpniecībā ražotā pievienotā vērtība (PV), MEUR	122,50	231,52	194,59	287,9		144,7	151,7	
PV uz 1 pilna laika gada strādājošo (GDV) pārtikas rūpniecībā, EUR	14,4	29,5	29,5	39,4	39,4	39,4	39,4	39,4
Nodarbināto skaits pārtikas rūpniecībā, tūkst. GDV	8,5	7,8	6,6	7,3	4,5	3,7	3,9	3,1
Pārtikas rūpniecības nozaru nodarbinātības samazinājums pret bāzes scenāriju, tūkst. GDV			1,25		2,8	3,6	3,5	4,2
Pārtikas industrijas nozaru nodarbinātie, % pret BSc		100,0	84,0	100,0	61,2	50,3	52,7	42,2

	2012	2020	2020	2030				
	Fakts	BSc	Visi pol.scen.	BSc	SC +17%	SC -10%	SC -4%	SC -30%
Pievienotā vērtība (PV) agrobiznesā kopā, MEUR	533,2	922,1	761,4	1167,4	681,5	544,2	574,7	442,6
Agrobiznesa nozaru PV samazinājums pret bāzes scenāriju (BSc)			-160,8		485,9	623,1	592,6	724,8
Agrobiznesa nozaru pievienotā vērtība, % pret BSc		100,0	82,6	100,0	58,4	46,6	49,2	37,9
Nodarbināto skaits agrobiznesā kopā, t.GDV	86,1	40,9	33,8	38,9	22,8	18,1	19,2	14,8
Agrobiznesa nodarbinātības samazinājums pret bāzes scenāriju, t.GDV			7,1		16,1	20,8	19,8	24,1
Agrobiznesa nozaru nodarbinātie, % pret BSc		100,0	82,5	100,0	58,5	46,6	49,2	38,1
Agrobiznesā strādājošo daļa tautsaimniecībā, %	12,4	5,9	4,8	5,6	3,3	2,6	2,7	2,1
Agrobiznesā strādājošo daļa "reālajā ekonomikā", %	35,2	16,7	13,8	15,9	9,3	7,4	7,8	6,1
Kopējais strādājošo skaits tautsaimniecībā, t.GDV, 2012. gads	697							
Kopējais strādājošo skaits "reālajā ekonomikā", t.GDV, 2012. gads	245							

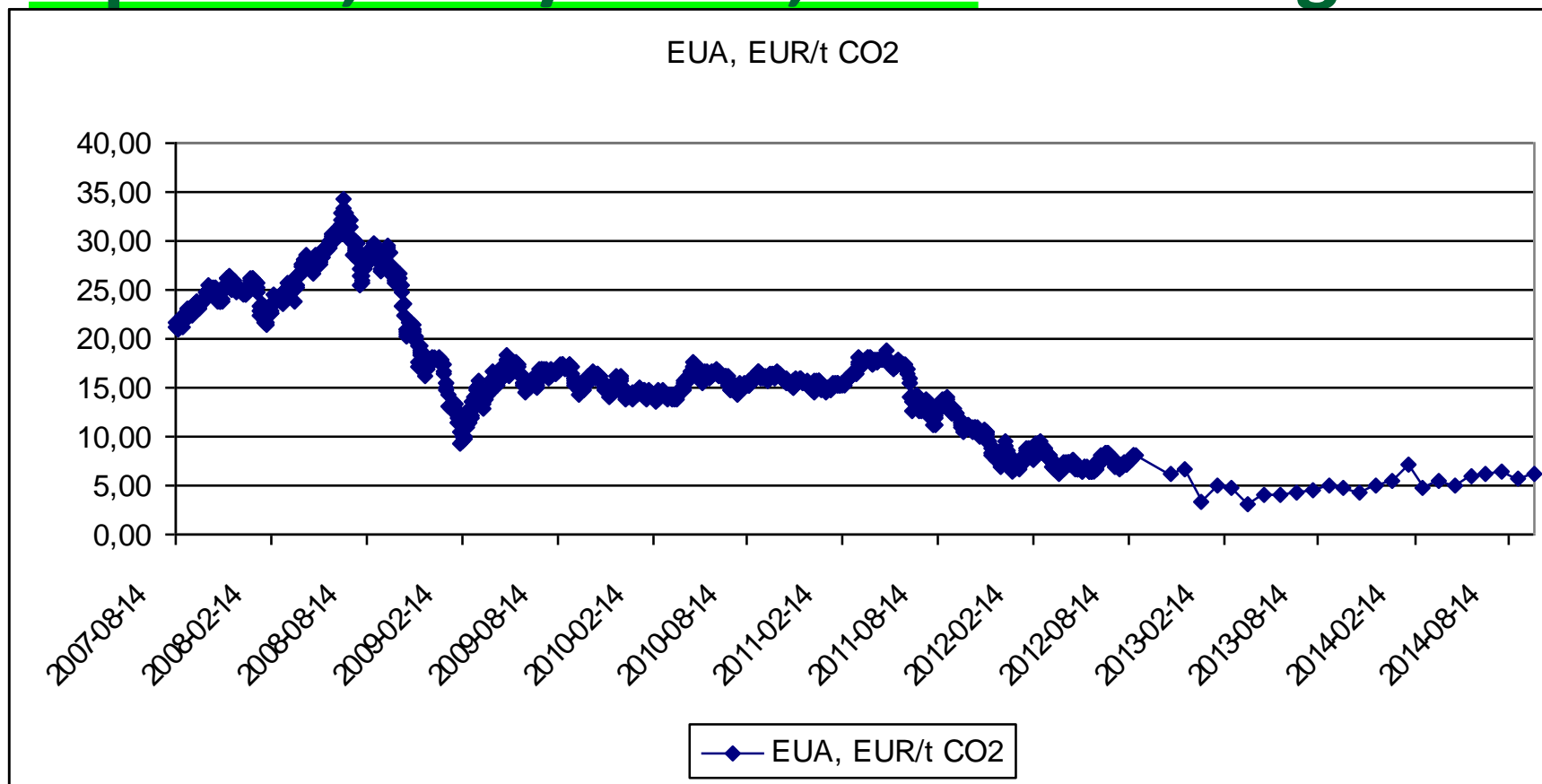
Deficitās CO2 kvotas kompensācijas iespēja lauksaimniecībai

	2020	2030	
	visi SC	SC-10%	SC-4%
Lauksaimniecības izlaide	1109,6	681,2	741,4
Lauksaimniecības pievienotā vērtība, MEUR	397,7	295,8	310,1
SEG kvotas cena EUR/t CO2	15,0		
SEG kvotas deficīts, tūkst.t	596,1	2667,1	2536,6
SEG kvotas nopirkšanas izmaksas MEUR	8,9	40,0	38,0
Kvotas izmaksas no iegūtās PV,%	2,2	13,5	12,3
SEG kvotas cena EUR/t CO2	35,0		
SEG kvotas deficīts, tūkst.t	596,1	2667,1	2536,6
SEG kvotas nopirkšanas izmaksas MEUR	20,9	93,3	88,8
Kvotas izmaksas no iegūtās PV,%	5,2	31,6	28,6

- CO2 kvotas cena 2009.-2014.g=<15EUR/t
- Riski
  - Straujš vispārējs samazinājums => kvotas cenas palielinājums

SEG emisiju ES tirgus cenu vēsturisks apskats, EUR/EUA t, 2007.-2012. gadā

Lauksaimniecības SEG emisiju deficītās kvotas kompensācijas iespēju ekonomiskais novērtējums

	2020	2030			
	visi SC	SC +17%	SC-10%	SC-4%	SC-30%
Lauksaimniecības izlaide	1109,6	741,4	681,2	741,4	480,6
Lauksaimniecības pievienotā vērtība, MEUR	397,7	310,0	295,7	310,0	248,0
SEG kvotas deficīts, tūkst. t	596,1	2536,6	2667,1	2536,6	3102,3
SEG kvotas cena EUR/EUA (t CO2)	6,0				
SEG kvotas nopirkšanas izmaksas, MEUR	3,6	15,2	16,0	15,2	18,6
Kvotas izmaksas no iegūtās PV, %	0,9	4,9	5,4	4,9	7,5
SEG kvotas cena EUR/ EUA (t CO2)	15,0				
SEG kvotas nopirkšanas izmaksas, MEUR	8,9	38,0	40,0	38,0	46,5
Kvotas izmaksas no iegūtās PV, %	2,2	12,3	13,5	12,3	18,8
SEG kvotas cena EUR/ EUA (t CO2)	35,0				
SEG kvotas nopirkšanas izmaksas, MEUR	20,9	88,8	93,3	88,8	108,6
Kvotas izmaksas no iegūtās PV, %	5,2	28,6	31,6	28,6	43,8

Politiskie kopsecinājumi

- **Latvijas lauksaimniecības sektora attīstība** atbilstīgi plāniem attīstīt produktīvu lauksaimniecisko ražošanu uz racionāli pieejamajiem 1,9-2,0 milj. ha, kas nozīmē lauksaimniecības produkcijas izlaides pieaugumu laika posmā līdz 2030. gadam vismaz 1,8 reizes, salīdzinot ar 2012. gada rādītājiem, **praktiski neizbēgami radīs papildu SEG emisijas**, kuru apjoms pie pašreizējās politikas un izpratnes par ražošanā izmantojamajām tehnoloģijām vērtējams kā
  - 130 % no 2012. gada LSEG emisiju līmeņa 2020. gadā (kas būtu 144% no 2005. gada līmeņa) un
  - 190 % 2012. gada LSEG emisiju līmeņa 2030. gadā (kas būtu 212% no 2005. gada līmeņa).
- **Latvijas lauksaimniecības sektora attīstības plānu īstenošanai nav pieņemams nekāds LSEG emisiju apjoma samazinājums** un vispār ierobežošana līmenī, kas būtu mazāks:
  - 2020. gadā par ~130 % no 2012. gada LSEG emisiju līmeņa (kas būtu ~144% no 2005. gada līmeņa) un
  - 2030. gadā par 139 % 2012. gada LSEG emisiju līmeņa (kas būtu 154% no 2005. gada līmeņa).

Politiskie kopsecinājumi (2)

- Var vērtēt, ka lauksaimniecības nozare kopumā, savā prognozētajā struktūrā, pat nemainoties lauksaimniecības produkcijas cenām un neievērtējot prognozēto ES tiešmaksājumu palielinājumu, no 1 ražošanā izmantotā LIZ ha rada lielāku pievienotās vērtības apjomu, kā, piemēram, par „pārtēriņu” būtu pasaules tirgū jānopērk papildu SEG emisiju kvotas par tirgus cenām (15 EUR/t iepriekšējo 5 gadu perioda maksimums un 3-5 EUR/t 2014. gadā).
  - Pie šādiem apstākļiem novērtējams, ka **SEG kvotas cena nepārsniegtu 0,13-0,20 EUR par 1 EUR no tikai pašā lauksaimniecībā saražotās pievienotās vērtības.**

Politiskie kopsecinājumi (3)

- Tomēr- ..... - ir liels risks, ka SEG emisiju kvotu tirgus cenas pasaules tirgos varētu krasi pieaugt, būtiski pārsniedzot iepriekšējo 5 gadu perioda līmeni, kas varētu atstāt visai graujošu iespaidu uz lauksaimniecības izaugsmes ekonomiskajām iespējām
- pēc savas ekonomiskās nozīmes, sarunas par LSEG emisiju limitu lauksaimniecībai ir pielīdzināmas sarunām par ES tiešmaksājumu kopējā budžeta apjomu.
  - **1 % punkts no 2005. gada līmeņa pie CO2 emisijas kvotas tirgus cenas 15 EUR/t ir līdzvērtīgs ~325 tūkst. EUR no nozares potenciāli izņemamiem (attīstībai nepieejamiem) finanšu resursiem katru gadu.**

Politiskie kopsecinājumi (4)

- Praktiski pie jebkuras SEG emisijas ierobežošanu prasošas jaunas politikas Latvijas lauksaimniecības nozarei būs nepieciešams **stratēģisks plāns LSEG emisiju apjoma samazināšanai lauksaimniecībā**. Ekonomisko nozīmi šim plānam skatīt iepriekšējā secinājumā. Plānā aptverot gan augkopības, gan lopkopības nozares. Un īpašu vērību pievēršot, **augkopībā- kukurūzas un citu specializēto augstražīgo zaļbarības kultūru audzēšanas mērķtiecībai un tehnoloģijām, bet lopkopībā vērtējot zālēdāju gaļas dzīvnieku audzēšanas efektivizēšanas aspektu no LSEG emisiju viedokļa.**
- pie prognozējamajiem CO2 izmešu kvotu tirgus cenu līmeņiem līdz pat 20 EUR/t, **no lauksaimniecības attīstības publiskās politikas viedokļa vērtējot, būtu nevēlama šaubu ēnas radīšana investoriem par lauksaimniecības nākotni**, jo pašlaik nav indicēts neviens administratīvi nozares SEG emisiju apjomus ierobežojošs politikas instruments, bet CO2 emisijas kvotas tirgus cenas pasaulē pašlaik ir nozarei ekonomiski paceļamas, kaut attīstību nozīmīgi ierobežojošas.

Politiskie kopsecinājumi (5)

- SEG emisiju samazināšanas uzdevums 2030. gadam lauksaimniecībai pat attiecībā pret 2012. gada līmeni **par katru 1% punktu samazinājuma būtībā nozīmē:**
  - lauksaimniecības **izlaides samazināšanu** par **~10,5 milj. EUR**
  - lauksaimniecībā radītās **pievienotās vērtības samazināšanu** par **~2,5 milj. EUR;**
  - **nodarbinātības samazināšanu** par **0,6 tūkstošiem** pilna laika strādājošo cilvēku.
  - produktīvi izmantotas LIZ platības samazinājumu par 12 tūkst. ha.

Šoreiz tas bija viss sakāmais
